

В. О. Сухомлинського. *Філологічні науки*, 2021, Вип. 5(2), С. 37–42. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/52021/part2/37.pdf> (дата звернення: 25.10.2025).

2. Основи редагування заголовків у журналістиці // MediaSapiens. 2024. URL: <https://ms.detector.media/uk/tema/redaguvannya-zagolovkiv> (дата звернення: 19.10.2025).

3. Тимошик М. Основи редагування. Київ: Науково-видавничий центр «Наша культура і наука», 2019. С. 509 – 529.

Софія Богач,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник – доцент Марія Наливайко

ТОПОНІМИ В ДЕТЕКТИВІ АНДРІЯ КОКОТЮХИ «ВИГНАНЕЦЬ І ЧОРНА ВДОВА»

Роман А. Кокотюхи «Вигнанець і чорна вдова» наповнений власними іменами – антропонімами, топонімами, ойконімами, гідронімами та ін. До складу топонімічного простору твору належать годоніми, хороніми, ойконіми, гідроніми, урбаноніми, ороніми.

Основу гідронімії роману А. Кокотюхи складають **потамоніми**. Потамонім – вид гідроніма, власна назва будь-якої ріки, потоку [2, с.152], напр: *«Вилетівши з нетрів, Платон спрямував бричку спершу вздовж берегу Либіді, потім у бік Великої Васильківської, а звідти, повз завмерлий уночі Троїцький базар, - на Благовіщенську, через Караєвську й далі до Бесарабки.»* [1, с.25], *«Що ближче підходив Платон до Царської площі, то сильніше відчувався холодний подих Дніпра»* [1, с.26].

Суверенонім – *Італія, Швеція, російська імперія, Франція, Німеччина, Британія*. Наприклад: *«Коли він перебрався сюди, Хрещатик замостили мозаїкою, спеціально купленою в Швеції»* [1, с.25].

Регіонім – власна назва регіону [4, с. 84]: *сибір, Європа*. Наприклад: *«Письменник максим горький, знаний у Європі, на свої гонорари відкрив школу, для робітників у Італії!»* [1, с. 284], *«І в найкращому разі полетите, голубки, у сибір етапом.»* [1, с. 232].

Районім - назви адміністративних частин країни: автономії, області, району, округу тощо: *Київська губернія, Чернігівська губернія*. Наприклад: *«По тому залишаєш Київську губернію за двадцять чотири години»* [1, с. 230].

Ойконім – вид топоніма, власна назва будь-якого поселення: міста, села, а також назви хуторів, висілків і под. [2, с. 130].

Серед них уживаними є астіоніми. **Астіоніми** – вид ойконіма, власна назва міста [2, с. 52]: *Київ, петербург, москва, Одеса, Полтава, Берлін, Ніжсин, п'ятигорськ*.

Пор.: *«Як приїхав до Києва шукати щастя, винаймав житло і тільки недавно зміг дозволити собі апартаменти поруч із Кадетським гаєм, у дохідному будинку у Стрекалових.»* [1, с. 18]; *«Бородянська волость, маєток*

Шлессера – Київ, на вулицю Прорізню» [1, с. 160]; «Можє, я два роки Київ ваш обходив, бо не хотів тебе дразнити» [1, с. 193]; «У «Караєвських» знаменитих на весь Київ та найдорожчих лазнях, Чечель не бував» [1, с. 192]; «Проте особливому складу, тобто підлеглим сіромахам, Петербург не вірить і вірити не буде» [1, с. 13].

Найбільше у творі подано урбанонімів. Твір наповнений годонімами, агоронімами, кварталонімами. Добре описана київська місцевість як рідна для автора. За допомогою твору можна добре пізнати георафічну місцевість Києва. Урбаноніми - назви будь-яких об'єктів всередині міст, населеного пункту [4, с. 81]. Годоніми – власні назви вулиць. У романі Андрія Кокотюхи «Вигнанець і чорна вдова» є велика кількість годонімів: *вулиця Велика Житомирська, Батієва вулиця, вулиця Ямська, Благовіщенська вулиця, Велика Васильківська, Караваєвська, Хрещатик, Миколаївська, Бульварно – Кудрявська, Дмитрівська, Михайлівська, Прорізна.*

Напр.: *«Коли щось не подобалося владі, не тільки Батієву вулицю, а й усю слобідку активно трусили, потім закривали більшість притонів, когось саджали в холодну, і доводилося трусити калитками, відкупатися, усіляко підкреслювати лояльність до влади та, головне, бажання співпрацювати» [1, с. 18], «Хрещатик та прилеглі вулиці якихось півтора десятка років тому теж у міжсезоння потопали в болоті, вулиці навіть часом заливали потоки брудної води». [1, с. 25], «Колишня Ямська слобідка восени та навесні, з потеплінням і відходом зимної погоди, потопала в болоті» [1, с. 16].*

Агроніми - назви площ, ринків [4, с. 84]: *Царська площа, Євромайдан, Європейська площа, Бессарабська площа, Лук'янівська площа, Бібіковський бульвар, Галицька площа.*

Напр.: *«Найпростіше до Лук'янівки – прямо вниз Бібіковським бульваром до Євбазу. Звідти можна Бульварно-Кудрявською вгору, але простіше – Дмитрівською, низом. Далі – Солдатською слобідкою, а там до Лук'янівської площі знову пряма дорога» [1, с. 239]*

Таким чином, можна говорити про ономастичне багатство роману Андрія Кокотюхи. Доцільним вважаємо подальші спостереження над ономастиком письменника.

Список використаних джерел

1. Кокотюха А. А. Вигнанець і чорна вдова [Текст] / обкл. О. Скворочинська. Харків : «Віват», 2025. 301 с.
2. Словник української ономастичної термінології / Уклад. Бучко Д. Г., Ткачова Н. В. Харків : Ранок – НТ, 2012. 256 с.
3. Словник іншомовних слів: 10 000 слів / Уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. Київ: Наукова думка, 2000. 680 с.
4. Прокопчук В. С. Шкільне краєзнавство: навчальний посібник; наук. ред. П. Т. Тронько; МОН України, Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка. Київ; Кам'янець-Подільський: Кондор, 2010. 240 с.